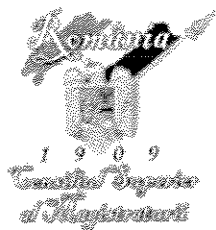

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂRE nr. 117

din 12 februarie 2013

În ședința din data de 10.07.2012, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 634/2012, a aprobat programul de activitate pe semestrul al II-lea al anului 2012 – Direcția de Inspecție judiciară pentru judecători, ce a inclus și efectuarea unui control tematic având ca obiect „Respectarea termenelor procedurale reglementate în Titlul IV Capitolul I din Codul de procedură penală pe parcursul soluționării dosarelor ce au ca obiect măsura arestării preventive, pe perioada ianuarie 2011 – Septembrie 2012”.

Analizând Raportul de control nr. 3467/IJ/2573/DIJ/2012 al Inspecției Judiciare, Secția pentru judecători reține următoarele:

Controlul a vizat toate instanțele judecătorești, fiind efectuate verificări cu privire la următoarelor aspecte:

I. Luarea măsurii arestării preventive a inculpatului: stabilirea zilei și orei de soluționare a propunerii de arestare preventivă, conform art. 149¹ alin.(3) Cod procedură penală; conținutul încheierii de ședință în ceea ce privește durata măsurii arestării preventive stabilite, conform art. 149¹ alin.(11) Cod procedură penală; modalitatea de înregistrare și de înaintare în calea de atac a cererilor de recurs formulate împotriva încheierii, conform art. 149¹ alin.(13) Cod procedură penală.

II. Prelungirea măsurii arestării preventive a inculpatului: data înregistrării propunerii la instanța de judecată în raport cu termenul de 5 zile prevăzut de art. 159 alin. 1 Cod procedură penală; stabilirea zilei și orei de soluționare a propunerii de prelungire a arestării preventive, conform art. 159 alin.(1) și (7) Cod procedură penală; modalitatea de înregistrare și de înaintare în calea de atac a cererilor de recurs formulate împotriva încheierii, conform art. 159 alin.(8) Cod procedură penală; soluționarea recursului declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, conform art. 159 alin.(8) și (10) Cod procedură penală; restituirea dosarului de urmărire penală de către prima instanță, conform art. 159 alin.(12) Cod procedură penală, precum și de către instanța de recurs, potrivit art. 140³ alin.(9).

III. Menținerea arestării inculpatului la primirea dosarului: data înregistrării dosarului la instanța de judecată în raport cu termenul de 5 zile prevăzut de art. 160 alin. (1) Cod procedură penală; respectarea dispozițiilor art. 300¹ alin.(1) Cod procedură penală referitoare la momentul verificării legalității și temeiniciei arestării preventive; respectarea dispozițiilor art. 300¹ alin.(4) prin raportare la art. 160^a alin.(2) Cod procedură penală.

IV. Arestarea inculpatului în cursul judecății, conform art. 160^a alin.(2) Cod procedură penală.

V. Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecății: respectarea dispozițiilor art. 160^b alin.(1) Cod procedură penală raportat la art. 300² Cod procedură penală referitoare la verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive; respectarea dispozițiilor art. 160^b alin.(4) Cod procedură penală raportat la art. 160^a alin.(2) Cod procedură penală.

VI. Menținerea stării de arest în cazul hotărârilor de trimitere a cauzei la un alt organ judiciar (declinare de competență, trimitere spre rejudecare, restituire pentru refacerea urmăririi penale).

VII. Revocarea măsurii arestării preventive pentru motive de nelegalitate, potrivit art. 140³ Cod procedură penală.

VIII. Încetarea de drept a măsurii arestării: încetarea de drept la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare; încetarea de drept la expirarea termenului prevăzut de art. 160^b alin.(1) și art. 160^b alin.(3); încetarea de drept în

caz de încetare a procesului penal și în caz de achitare; încetarea de drept a măsurii arestării preventive în orice alte situații prevăzute de lege.

IX. Măsuri cu privire la starea de libertate în cazul inculpatului arestat preventiv la pronunțarea unei pedepse cu suspendarea condiționată sau sub supraveghere a executării pedepsei, prin raportare la art. 350 alin.(3) lit. b) și alin.(4) Cod procedură penală.

X. Măsuri cu privire la starea de libertate în cazul revizuirii, în conformitate cu art. 404 alin.(1) și (2) Cod procedură penală.

Secția pentru judecatori reține că, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și a celorlalte instanțe judecătorești, sunt respectate termenele procesuale ori obligațiile legale în legătură cu drepturile persoanelor participante la procedurile judiciare care au ca obiect măsura arestării preventive.

De asemenea, instanțele judecătorești dispun măsurile legale și regulamentare prin care să se asigure înregistrarea, judecarea și realizarea circuitului administrativ al dosarelor în termenele prevăzute în Titlul IV Capitolul I din Codul de procedură penală.

Cu toate acestea, având în vedere specificul verificărilor, Secția pentru judecatori reține că au fost identificate și situații de nerespectare a dispozițiilor legale incidente în materie, acestea datorându-se, în unele cazuri, modului de organizare a activității instanțelor sau nerespectării de către parchete a termenelor de sesizare a instanțelor judecătorești, iar în alte situații, izolate de data aceasta, modalității de instrumentare a cauzelor de către magistrați.

În ceea ce privește unele deficiențe care conduc la nerespectarea termenelor legale stabilite în materia măsurilor preventive, identificate la nivel de organizare a activității instanțelor, Secția observă că s-a procedat la remedierea disfuncționalităților încă din timpul controlului când aceasta a fost posibil.

Secția va reține principalele deficiențe, a căror remediere nu a fost posibilă pe parcursul efectuării verificărilor de către Inspekția Judiciară, respectiv:

I. În materia luării măsurii arestării preventive, verificările efectuate au relevat unele disfuncționalități în ceea ce privește evidențele păstrate de instanțe și respectarea

termenelor de înaintare a dosarelor în calea de atac, respectiv de soluționare a recursurilor.

Astfel, Secția constată faptul că nu toate instanțele judecătorești efectuează mențiuni, în evidențele proprii, referitoare la ora primirii și soluționării propunerii formulate de parchet, pentru a se verifica respectarea obligației de pronunțare a judecătorului înăuntrul termenului legal, iar incidența unor asemenea omisiuni sunt și consecința modului în care este definit conținutul registrului prevăzut în art. 83 alin. 1 pct. 6 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, respectiv al registrului privind arestarea preventivă, fiind omisă cerința menționării orei la care se efectuează aceste operațiuni sau acte procedurale.

Secția constată că asigurarea efectuării acestor mențiuni la toate instanțele impune, de asemenea, adaptarea aplicației ECRIS cerințelor impuse de dispozițiile care reglementează termene procedurale stabilite pe ore, astfel încât să fie posibilă selectarea în mod automat a mențiunii privind ora efectuării actului procedural pentru efectuarea căruia legiuitorul a stabilit acest tip de termen. În această modalitate, verificarea modului de respectare a termenelor procedurale calculate pe ore este facilitată, fiind evitate erori sau omisiuni care pot genera consecințe juridice, evitându-se în același timp un efort suplimentar pentru personalul care realizează introducerea datelor în evidența informatizată a instanței. Nu în ultimul rând, efectuarea acestor mențiuni în modalitatea sus-menționată presupune evitarea unor eforturi suplimentare pentru personalul instanțelor în selectarea unor date care se solicită în diferite proceduri de control, eforturi care sunt considerabile la instanțele care se confruntă cu un volum mare de activitate.

Menționarea în evidențele ECRIS a orei la care s-au efectuat anumite categorii de acte procedurale este relevantă, în condițiile în care termenele în materia arestării preventive sunt reglementate de lege pe ore, astfel că se justifică uniformizarea procedurilor de efectuare a înregistrărilor în aplicație la nivelul tuturor instanțelor.

Tot în materia luării măsurii arestării preventive, au fost constatate și cazuri de nerespectare a termenului de 24 de ore pentru înaintarea dosarului la instanța de control judiciar, prevăzut de art. 1403 alin.(5) Cod procedură penală.

Aceasta s-a datorat unor cauze obiective, determinate, printre altele, de motivarea amplă a cauzelor sau de practica unor instanțe, atunci când termenul se împlinește într-o

zi nelucrătoare, de înaintare a dosarului în calea de atac în prima zi lucrătoare imediat următoare, sau chiar de lipsa temporară a mijloacelor de transport.

De asemenea, s-a constatat faptul că, la majoritatea tribunalelor și curților de apel, au existat situații în care instanțele de control judiciar au soluționat recursurile declarate împotriva încheierilor pronunțate în materie după împlinirea termenului de 3 zile prevăzut de art. 140³ alin.(5) Cod procedură penală.

Secția constată faptul că toate instanțele de control judiciar apreciază că natura acestui termen este de recomandare, sub acest aspect constatându-se că există o practică judiciară unitară.

Totodată, este de menționat că depășirea termenului a fost determinată exclusiv de necesitatea respectării drepturilor procesuale recunoscute participanților la procedurile judiciare, cum ar fi citarea inculpatului sau asigurarea apărării persoanelor private de libertate.

II. Referitor la prelungirea măsurii arestării preventive, Secția reține că s-a constatat respectarea dispozițiilor legale și implicarea constantă a instanțelor judecătorești în soluționarea cu celeritate a propunerilor formulate de organele de urmărire penală, prin acordarea unor termene scurte, prin motivarea de îndată a încheierilor sau prin înaintarea urgentă a dosarelor în calea de atac, urmată de soluționarea acestora și de restituirea lor către parchete.

Au fost identificate situații în care inclusiv restituirea dosarelor de urmărire penală s-a impus a se realiza de urgență, deoarece nu întotdeauna parchetele au făcut aplicarea dispozițiilor art. 205 alin.(2) Cod procedură penală, privind obligația de a efectua copii ale actelor dosarului pentru continuarea activității de urmărire penală și de a înainta instanței, în original, dosarele pentru soluționarea cererilor referitoare la măsurile preventive, formulate în cursul urmăririi penale.

În ceea ce privește soluționarea recursurilor formulate împotriva încheierilor prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, verificările efectuate au relevat faptul că, în mai multe situații, aceasta s-a realizat ulterior expirării duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

Secția apreciază că o astfel de practică nu respectă prevederile art. 159 alin.(8) teza a II-a din Codul de procedură penală și nici Decizia nr. XXV/2008, pronunțată în recurs în interesul legii de către Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a stabilit că sintagma folosită de legiuitor „înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate” are caracter imperativ, iar nu de recomandare, și că recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus admiterea sau respingerea propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive va fi soluționat întotdeauna înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

Situațiile izolate în care s-a constatat nerespectarea acestui termen imperativ au fost determinate de lipsa timpului necesar soluționării, atât a propunerii de prelungire a măsurii arestării, cât și a recursului declarat, înainte de expirarea duratei arestării anterioare.

Acest fapt a fost determinat, în principal, de formularea cu întârziere, de către parchete, a propunerilor de prelungire a arestării preventive, dar au fost identificate și situații în care complexitatea cauzei a determinat soluționarea cu întârziere a recursului.

De asemenea, soluționarea propunerii s-a realizat după expirarea duratei arestării dispuse anterior și în unele situații în care încheierea de prelungire a arestării a fost casată cu trimitere spre rejudecare de către instanța de recurs, ceea ce a condus la parcurgerea unui al doilea ciclu procesual.

Referitor la efectele ce rezultă din aplicarea Deciziei nr. XXV/2008, pronunțată în recurs în interesul legii de către Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-au constatat și situații de practică neunitară, în sensul că unele instanțe, până la un anumit moment, au luat act de intervenirea încetării de drept a măsurii preventive în cazul în care recursul nu era soluționat până la expirarea duratei arestării dispuse anterior.

Ulterior reanalizării practicii instanțelor, s-a concluzionat în sensul că, în cazul în care durata arestării preventive a fost prelungită, omisiunea soluționării căii de atac înăuntrul acestui termen, sub aspect procedural, nu este de natură a conduce la încetarea de drept a măsurii privative de libertate, motivat de faptul că, pe de o parte, o asemenea consecință nu este prevăzută de lege, iar pe de altă parte, nu este nici menționată explicit ori sugerată de instanța supremă cu ocazia soluționării recursului în interesul legii.

III. În materia menținerii măsurii arestării preventive, verificările efectuate au relevat faptul că s-au înregistrat frecvente situații în care dosarele cu inculpați aflați în stare de arest preventiv au fost înaintate instanței cu mai puțin de 5 zile înaintea expirării duratei arestării, consecința fiind aceea că deși s-a urmărit de către instanțe celeritatea în derularea procedurilor judiciare, prelungirea în timp a acestor proceduri s-a repercutat asupra timpului rămas pentru soluționarea recursurilor, care nu s-a putut realiza, întotdeauna, înainte de expirarea arestării preventive.

Așadar, nerespectarea termenelor se datorează, în principal, înaintării dosarului la instanța de judecată cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea mandatului de arestare sau, după caz, a duratei pentru care a fost dispusă prelungirea arestării, dar și faptului că termenul stabilit de instanțe este uneori peste cel de 48 de ore prevăzut de art. 313 alin.(4) Cod procedură penală.

În toate situațiile de acest gen, instanțele de recurs s-au pronunțat asupra fondului cauzei, nefiind identificate practici care să pună în discuție o eventuală încetare de drept a măsurii arestării preventive, apreciind astfel că termenul prevăzut de lege pentru soluționarea recursului are caracter de recomandare.

IV. Secția pentru judecători mai reține că instanțele de judecată au respectat dispozițiile legale cu ocazia dispunerii măsurii arestării preventive în cursul judecății, astfel cum impun prevederile art. art. 160^a Cod procedură penală, nefiind semnalate ori identificate probleme în materia respectivă.

V. În ceea ce privește respectarea dispozițiilor art. 300² Cod procedură penală raportate la art. 160^b alin.(1) și art. 160^a alin.(2) și (3) Cod procedură penală, respectiv a termenelor prevăzute pentru verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive, nu s-au constatat, de regulă, deficiențe în activitatea instanțelor judecătorești.

Au fost identificate însă unele întârzieri referitoare la înaintarea dosarelor în care s-au efectuat verificări cu privire la legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive, la instanțele de control judiciar, unele dintre aceste situații având la bază modul defectuos de îndeplinire a responsabilităților profesionale de către personalul auxiliar cu atribuții în

acest sens, iar altele fiind determinate de stabilirea, de către judecători, a termenelor de efectuare a verificărilor foarte aproape de expirarea duratei menținerii dispuse anterior.

Deosebit, Secția reține că au fost constatate de către Inspecția Judiciară situații de excepție în care există indicii de nerespectare a normelor de procedură, însă acestea au făcut obiectul sesizărilor din oficiu, fiind înregistrate ca dosare distincte la Inspecția Judiciară. Referitor la acestea se vor efectua verificări pentru identificarea motivelor care au condus, în cadrul acestei proceduri, la încetarea de drept a măsurii arestării preventive.

VI. Totodată, Secția observă că, urmare a verificărilor efectuate, s-a constatat, de regulă, că nu au fost raportate și nici identificate aspecte de practică neunitară referitoare la menținerea stării de arest în cazul hotărârilor de trimitere a cauzei la un alt organ judiciar, instanța fiind obligată să se pronunțe asupra menținerii ori nu a măsurii respective, în baza unor texte exprese (art. 332 alin.(3), art. 357 alin.(2) lit.b), art. 383 alin. (11) și art. 385¹⁷ alin.(4) Cod procedură penală).

Cu toate acestea, din relațiile comunicate de unele instanțe Secția reține că la nivelul acestora au existat opinii diferite cu privire la durata măsurii arestării preventive în situația în care se dispune restituirea cauzei la procuror, instanțele de fond apreciind că termenul este de 60 de zile, pe când instanța de control judiciar a stabilit că durata măsurii arestării preventive într-o astfel de situație este de 30 de zile. Totuși, Secția reține că această situație singulară a fost tranșată cu ocazia activității de judecată desfășurată de instanța de control judiciar.

VII. Secția reține că urmare a verificărilor efectuate, s-a constatat, de regulă, că nu au fost raportate ori semnalate situații de revocare a actelor procesuale pentru motive de nelegalitate.

Prin excepție, au fost identificate situații de nerespectare a normelor de drept procesual privind citarea părților în procesul penal cu consecința afectării dreptului la libertatea persoanei, motiv pentru care, într-una dintre situații, s-a dispus sesizarea din oficiu, conform art. 45 alin.(2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și efectuarea de verificări prealabile, potrivit dispozițiilor art. 45 alin.(3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

VIII. Referitor la situațiile în care verificările efectuate au relevat existența soluțiilor de încetare de drept a măsurii arestării preventive, raportat la obiectivele și limitele controlului, s-a constatat incidența a două categorii principale de cauze care au condus la asemenea soluții.

Secția reține că, pe de o parte, aceste cauze se circumscriu situațiilor în care instanțele de judecată, în exercitarea atribuțiilor jurisdicționale, procedează la o analiză a temeiniciei, a fondului cauzei, iar chestiunile de judecată exced competențelor legale ale Inspecției Judiciare.

Pe de altă parte, au fost identificate și situații în care soluțiile de încetare de drept au fost determinate de disfuncționalități și deficiențe provenind, fie din modul de gestionare a activității, de multe ori determinată de motive externe, fie din modul de aplicare a legii de către judecător.

În ce privește deficiențele care provin din modul de gestionare a activității, Secția constată că unele situații de încetare de drept se datorează unor împrejurări exterioare activității propriu-zise a instanțelor, cum ar fi: parcurgerea unui al doilea ciclu procesual în cazul soluțiilor de casare cu trimitere spre rejudecare, necesitatea asigurării depline a dreptului la apărare, sau înaintarea cu întârziere a dosarelor de către organele de urmărire penală în vederea dispunerii asupra măsurii arestării preventive, toate aceste situații având drept consecință prelungirea procedurilor judiciare și implicit decalarea activităților judiciare.

De asemenea, au fost identificate și situații în care lipsa măsurilor de organizare internă, la nivelul instanțelor, au determinat dispunerea unor soluții dintre cele arătate mai sus, cum ar fi neluarea măsurilor de înaintare în timp util a dosarului la instanța de control judiciar.

Cu referire la modul de aplicare a legii de către judecător, s-au constatat situații, de multe ori datorate unor motive subiective, care au condus la încetarea de drept a măsurii arestării preventive, exemplificându-se: neîntocmirea minutei cu ocazia pronunțării încheierii de menținere a arestării preventive sau omisiunea semnării hotărârii prin care s-a decis asupra stării de arest, ulterior tehnoredactării.

Secția observă că, acolo unde au fost semnalate însă aspecte disciplinare, cum sunt cele de mai sus, Inspecția Judiciară s-a sesizat din oficiu și a dispus efectuarea de verificări prealabile în scopul stabilirii indicilor privind existența unor eventuale abateri disciplinare și cu excepția unei singure situații, toate celelalte lucrări sunt în curs de soluționare.

În concluzie, Secția pentru judecatori apreciază, în acord cu Inspecția Judiciară, că, dată fiind multitudinea acestor situații și importanța lor prin consecințele produse, se impune o analiză promptă și amănunțită a cauzelor care au condus la soluțiile de încetare de drept, astfel că este necesar a fi instituită practica de a fi comunicate Inspecției Judiciare, de către conducerile instanțelor judecătorești, la anumite intervale de timp, actele procesuale prin care s-a constatat încetarea de drept a măsurii arestării preventive.

IX. Secția observă că, în urma verificărilor efectuate, ca regulă, nu au fost relevate aspecte care să pună în discuție aplicarea dispozițiilor art. 350 alin.(3) lit.b) și alin.(4) Cod procedură penală, referitoare la punerea în libertate a inculpaților condamnați la pedeapsa închisorii cu suspendarea executării acesteia, indiferent de etapa procesuală în care a avut loc punerea în libertate a inculpatului arestat preventiv.

În unele situații însă au fost identificate cazuri în care adresele către administrațiile locurilor de deținere au fost emise cu întârziere, determinată de prelungirea în timp a ședințelor de judecată, ceea ce a condus la punerea în libertate a inculpaților la o dată ulterioară celei la care hotărârea era deja executorie.

X. Din analiza datelor comunicate de către instanțe a reieșit că, de regulă, nu s-au înregistrat situații în perioada de referință privind pronunțarea unor hotărâri de către instanțe care să presupună și luarea unor măsuri privind starea de arest în cazul revizuirii, în conformitate cu art. 404 alin.(1) și (2) Cod procedură penală.

Sintetizând, prin raportare la obiectivele controlului, Secția pentru judecatori reține următoarele cauze și motive care au condus la nerespectarea termenelor procedurale, cu consecințe negative asupra activității instanțelor judecătorești:

- transmiterea cu întârziere a dosarelor de către parchet, ceea ce a condus la reducerea timpului necesar desfășurării, în termenele legale, a activităților procesuale;

- termenul redus, de 24 de ore, în care instanțele pot efectua activitățile de la luarea măsurii arestării preventive, ceea ce poate avea drept consecință încetarea de drept a reținerii;

- nesoluționarea cererii de prelungire a măsurii arestării preventive de către instanță în termen de 24 de ore de la primirea dosarului;

- neaducerea de la locurile de detenție a inculpaților arestați;

- neînaintarea dosarelor, în termenele legale, către instanța de control judiciar;

- exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale de către inculpați, prin declararea recursului, în ultimele minute ale termenului de 24 de ore sau prin poștă, chiar din străinătate, prin mandat;

- lipsa autoturismelor, în special la instanțele mici, necesare pentru transmiterea rapidă a dosarelor în zilele de sfârșit de săptămână;

- nesoluționarea cauzelor de recurs în termenele imperative prevăzute de lege, în situația prelungirii măsurii arestării preventive, ceea ce poate conduce uneori la previzibilitatea soluției sau la crearea unei practici judiciare neunitare;

- netransmiterea în timp util a dosarelor din recurs către instanțele de fond sau către organul de urmărire penală, cu consecința nederulării ori prelungirii procedurilor judiciare;

- natura și complexitatea anumitor cauze penale, ceea ce conduce la necesitatea amânării soluționării acestora pentru respectarea drepturilor procesuale ale participanților la procedurile judiciare;

- volumul mare de activitate, care conduce la supraaglomerarea ședințelor de judecată, cu consecința nefinalizării activităților în aceeași zi;

- motive subiective, care au condus la nerespectarea termenelor legale în materia arestării preventive. Legat de acest ultim aspect, atunci când s-a apreciat că există indicii de săvârșire a unei abateri disciplinare de către judecători, ca urmare a modului deficitar de instrumentare a cauzelor, s-a procedat la sesizarea din oficiu în vederea efectuării verificărilor prealabile, fiind înregistrate la Inspekția Judiciară – Direcția de inspekție judiciară pentru judecători, 6 sesizări din oficiu cu privire la săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h) și t) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, constând în

nerespectarea, în mod repetat, a normelor legale privind soluționarea cu celeritate a cauzelor și, respectiv, exercitarea funcției cu rea credință sau gravă neglijență.

În alte cazuri, cu relevanță în materie disciplinară, inspectorii judiciari nu au formulat sesizări din oficiu, constatând că referitor la presupusele fapte nu mai poate fi angajată răspunderea disciplinară, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție sau a faptului că judecătorul a fost eliberat din funcție.

Raportul de control efectuat de către Inspekția Judiciară a fost comunicat instanțelor judecătorești la data de 10 decembrie 2012, Curtea de Apel București și Judecătoria Sectorului 1 București formulând obiecțiuni la acest raport, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 140³ alin.(6) și art. 146 Cod procedură penală.

Inspekția Judiciară a analizat obiecțiunile celor două instanțe și a formulat un răspuns la acestea.

Astfel, referitor la interpretarea dispozițiilor art. 140³ alin.(6) din Codul de procedură penală, Curtea de Apel București a exprimat opinia potrivit căreia în recursurile privind luarea măsurilor preventive se poate dispune amânarea pronunțării, în conformitate cu dispozițiile art. 306 Cod procedură penală, nefiind incidente în aceste cauze dispoziții speciale care să deroge de la norma generală.

Cu privire la acest aspect Inspekția Judiciară și-a menținut punctul de vedere exprimat în conținutul raportului de control, apreciind că în aceste situații sunt incidente dispozițiile cu caracter special prevăzute de art. 140³ alin.(6) Cod procedură penală, potrivit cărora instanța se pronunță în aceeași zi prin încheiere, fapt care, potrivit principiului căruia specialul derogă de la general (*generalia specialibus non derogant*), înlătură aplicabilitatea dispozițiilor cu caracter general.

Introducerea dispozițiilor cu caracter special ale art. 140³ alin.(6) Cod procedură penală în materia măsurilor preventive este o consecință logică avută în vedere de legiuitor, prin raportare la importanța acordată libertății individuale a persoanei, astfel cum este reglementată de dispozițiile interne și internaționale.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în nenumărate rânduri că, atunci când dreptul intern impune un termen până la care instanța este obligată să se pronunțe asupra legalității privării de libertate, depășirea acelui termen

transformă privarea de libertate a unei persoane, într-una contrară articolului 5 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

În astfel de situații, Curtea a fost constantă prin jurisprudența sa (Cauza Van der Leer contra Olandei), în a exprima concluzia că detenția persoanei vizate nu s-a realizat printr-un act prevăzut de legea internă, ceea ce echivalează cu o violare a acestui articol.

Aceleași dispoziții cu caracter special sunt preluate, de altfel, și în conținutul art. 159 alin.(10) Cod procedură penală privitoare la procedura prelungirii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale, cu referire clară la judecarea recursului declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive.

De asemenea, și cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 146 și art. 149¹ Cod procedură penală, Inspecția Judiciară și-a menținut concluziile formulate și anume că, prin instituirea acestor norme cu caracter special prevăzute în Titlul IV al Codului de procedură penală s-a avut în vedere dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 21 alin.(3) din Constituția României și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului) precum și asigurarea respectării dreptului la libertate individuală (art. 23 din Constituția României și art. 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului) consacrate atât în dreptul intern, cât și european.

Obiecțiunile referitoare la complexitatea cauzelor, aglomerarea completelor de judecată care soluționează cererile privind măsuri preventive, stabilirea completelor de judecată pentru soluționarea acestui tip de cauze în zilele nelucrătoare au fost avute în vedere la întocmirea raportului, astfel că Inspecția nu a formulat precizări suplimentare.

Analizând obiecțiunile formulate de către Curtea de Apel București și Judecătoria Sectorului 1 București, dar și răspunsurile formulate de către Inspecția Judiciară, Secția pentru judecatori consideră întemeiate interpretările formulate, astfel că urmează a-și însuși conținutul răspunsului Inspecției Judiciare la aceste obiecțiuni.

Totodată, Secția apreciază, în concordanță cu inspecția Judiciară, că celelalte aspecte cuprinse în adresa nr. 3/17976/C din 16 ianuarie 2013 a Curții de Apel București sunt aprecieri formulate de instanțele care au făcut obiectul verificărilor și nu au caracterul unor obiecțiuni.

Având în vedere cele mai-sus reținute, Secția pentru judecatori apreciază întemeiate următoarele propuneri ale Inspecției Judiciare:

1. Comunicarea raportului de control instanțelor vizate în vederea aducerii la cunoștință și a luării măsurilor corespunzătoare pentru remedierea deficiențelor constatate ori în vederea evitării unor vulnerabilități specifice sau generale și transmiterea, către Inspekția Judiciară, de către conducerile instanței supreme și curților de apel, în termen de 3 luni, a modului de implementare a propunerilor și recomandărilor;

2. Monitorizarea de către conducerile curților de apel a situațiilor în care instanțele judecătorești au constatat încetarea de drept a măsurii arestării preventive și comunicarea, semestrial, începând cu anul 2013, către Inspekția Judiciară, a rezultatului monitorizării și a măsurilor dispuse;

3. Dispunerea de către conducerile curților de apel a măsurilor corespunzătoare pentru asigurarea colaborării cu parchetele, în scopul evitării transmiterii cu întârziere a propunerilor de arestare preventivă și a dosarelor în care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților în stare de arest, prin raportare la termenul de 5 zile prevăzut de art. 159 alin.(1) și, respectiv, cel stabilit de art. 160 alin.(1) din Codul de procedură penală;

4. Sesizarea Ministerului Justiției în vederea luării măsurilor care se impun în vederea uniformizării procedurilor de efectuare a înregistrărilor în aplicația ECRIS a mențiunii privind ora efectuării anumitor categorii de acte procedurale sau acte procesuale la toate instanțele, în situația în care dispozițiile procedurale reglementează cerința efectuării sau înregistrării unor categorii de acte procedurale în materia arestării preventive, în termene procedurale care se calculează pe ore;

5. Sesizarea Comisiei nr. 1 - Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare, integritatea și transparența sistemului judiciar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a analiza oportunitatea efectuării unor demersuri legale ca la o eventuală revizuire a Constituției României să fie avută în vedere modificarea art. 23 alin.(3), sub aspectul majorării termenului reținerii de la 24 de ore, la cel puțin 48 de ore.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, raportate la dispozițiile art. 45¹ alin.(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.

326/2005, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Însușirea conținutului răspunsului Inspecției Judiciare la obiecțiunile formulate de Curtea de Apel București și Judecătoria Sectorului 1 București și aprobarea Raportul Inspecției Judiciare nr. 3467/IJ/2573/DIJ/2012 privind "Respectarea termenelor procedurale reglementate în Titlul IV Capitolul I din Codul de procedură penală, pe parcursul soluționării dosarelor ce au ca obiect măsura arestării preventive, pe perioada ianuarie 2011 - septembrie 2012".

Art.2 – Comunicarea raportului de control instanțelor vizate în vederea aducerii la cunoștință și a luării măsurilor corespunzătoare pentru remedierea deficiențelor constatate ori în vederea evitării unor vulnerabilități specifice sau generale și transmiterea, către Inspekția Judiciară, de către conducerile instanței supreme și curților de apel, în termen de 3 luni de la data aprobării raportului, a modului de implementare a propunerilor și recomandărilor.

Art.3 – Monitorizarea de către conducerile curților de apel a situațiilor în care instanțele judecătorești au constatat încetarea de drept a măsurii arestării preventive și comunicarea, semestrial, începând cu anul 2013, către Inspekția Judiciară, a rezultatului monitorizării și a măsurilor dispuse.

Art.4 – Dispunerea de către conducerile curților de apel a măsurilor corespunzătoare pentru asigurarea colaborării cu parchetele, în scopul evitării transmiterii cu întârziere a propunerilor de arestare preventivă și a dosarelor în care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților în stare de arest, prin raportare la termenul de 5 zile prevăzut de art. 159 alin.(1) și, respectiv, cel stabilit de art. 160 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Art.5 – Sesizarea Ministerului Justiției în vederea luării măsurilor care se impun în vederea uniformizării procedurilor de efectuare a înregistrărilor în aplicația ECRIS a mențiunii privind ora efectuării anumitor categorii de acte procedurale sau acte procesuale la toate instanțele, în situația în care dispozițiile procedurale reglementează cerința efectuării sau înregistrării unor categorii de acte procedurale în materia arestării preventive, în termene procedurale care se calculează pe ore.

Art.6 – Sesizarea Comisiei nr. 1 - Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare, integritatea și transparența sistemului judiciar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a analiza oportunitatea efectuării unor demersuri legale, astfel încât la o eventuală revizuire a Constituției României să fie avută în vedere modificarea art. 23 alin.(3), sub aspectul majorării termenului reținerii de la 24 de ore, la cel puțin 48 de ore.

Art.7 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare, pentru a fi pusă în aplicare, conform legii.

Data în București, la data de 12 februarie 2013

Președinte de ședință,
Judecător Alina Nicoleta GHICA